

Tess Waterkers

Over het boek

Auteur: Gregory Maguire

Illustrator: David Litchfield

Vertaler: Lore Aertsen

Uitgeverij: De Eenhoorn

Over de makers

Gregory Maguire is een bekende Amerikaanse schrijver. Na zijn studies Engels en kinderliteratuur schreef hij een doctoraatsthesis over fantasy voor kinderen van 1938 tot 1989. Hij schrijft boeken voor zowel kinderen als voor volwassenen. Voor volwassenen schrijft hij vaak bewerkte vertellingen van kinderverhalen. Zijn bekendste boek "Wicked" is herwerkt tot een populaire musical.

David Litchfield is een Engelse illustrator. Hij begon al te tekenen op jonge leeftijd, toen hij Star Wars- en Indiana Jones-strips tekende voor zijn oudere broer en zus. Inmiddels verschijnen zijn illustraties in tijdschriften, kranten, kinderboeken en op T-shirts. Hij illustreert boeken voor andere auteurs, maar schrijft ook zelf prentenboeken. Zijn bekendste boeken zijn die over "de Beer en de piano".

Korte inhoud

Tess Waterkers is een jong konijn. Wanneer haar vader plots verdwijnt, besluit haar moeder om met Tess en haar broertje Pip te verhuizen naar een plek waar meer dieren wonen. Ze trekken in in appartementsboom de Geknakte Tak, met meneer Uil als huisbaas, de veldmuis Manny Vingergas als conciërge, en de eekhoornfamilie Eikenblad als bovenburen. Beetje bij beetje past Tess zich aan haar nieuwe leven aan. Het is een proces met vallen en opstaan en meer dan één avontuur. Haar pad kruist dat van Monsieur Reynaert de vos, Tunk de Honingbeer, de kip Fricassee Zondag, stinkdier Sylvia Spruit en haar chinchilla Willa, de slang de Eindbuis en konijnenmeisje Jakkie.

1. HET VERHAAL

1.1. Personages

Het boek Tess Waterkers wordt bevolkt door een grote groep kleurrijke personages. Je kan gebruik maken van bijlage 1 om ze te bespreken. Print de bijlage en maak er losse kaartjes van. Leg de kaartjes open in de kring. Laat elk van de juryleden om beurten een kaartje kiezen.

- Wat weet je nog over dit personage?
- Kan je in één zin dit personage beschrijven, en daarbij de belangrijkste karaktereigenschappen benoemen?
- Vond je dit een leuk personage? Zou je dit personage graag leren kennen?

1.2. Stijl en vertaling

Bespreek de schrijfstijl met de juryleden.

- Vond je dat het boek vlot las? Hoe kwam dat?
- Zag je het verhaal voor je terwijl je aan het lezen was? Zo ja, kwam dat door de tekst of ook door de illustraties? Vind je dat de auteur de omgeving, de acties van Tess... goed beschreef?
- Ging het verhaal eerder traag (te traag) of eerder snel (te snel) voor jou?
- Is er iets dat je graag anders had gezien aan de manier waarop het verhaal geschreven is?

Lees het hoofdstuk "Diner bij maanlicht" voor (p.4-5). Het is een kort hoofdstuk, maar veelzeggend in weinig woorden. Je kan volgende zaken bespreken:

- De beeldspraak bij de zon ("een plompe mandarijn") en de maan ("een kleine kapotte cirkel")
- De sfeerschepping in de eerste alinea
- De dingen die wel en net niet gezegd worden: de korte antwoorden van mama die geen zin heeft om te praten, Pip die nauwelijks hoorbaar het gemis van papa uitspreekt, Tess die duidelijk maakt dat ze zich als een kind behandeld voelt.
- "Het gras zag eruit als avondeten, en het smaakte ook als avondeten. Diner bij maanlicht, dacht Tess" (p.5)
Er had ook kunnen staan "Tess, Pip en mama aten wat gras". Wat is het verschil? Wat is het mooist? Hoe komt dat?
- Opnieuw het gemis van papa in "zou dit vinden" versus "zou dit hebben gevonden".

Tess Waterkers is oorspronkelijk een Engelstalig boek. Je hoort dus niet alleen de stem van de auteur in de schrijfstijl, maar ook die van de vertaalster. Lore Aertsen werd voor dit boek genomineerd voor de Filter Vertaalprijs Kinder- & Jeugdboeken 2024. Als je hier voor jezelf meer over wil lezen, vind je hier enkele interessante links:

- Het juryrapport: tijdschrift-filter.nl/filter-vertaalprijzen/2024/nominaties-filter-vertaalprijs-kinder-en-jeugd-boeken-2024/
- Een interview met de vertaalster: ilfu.com/alle-artikelen/filter-vertaalprijs-interviews-24

Het is voor deze leeftijd nog niet mogelijk om oorspronkelijke tekstfragmenten te vergelijken, maar je kan wel even naar de vertaling van de namen kijken. Je vindt een vergelijking in bijlage 2.

Lees een Engelstalige naam voor. Kunnen de juryleden raden over wie het gaat? Geef nu een letterlijke vertaling van de Engelstalige naam. Kunnen ze het nu raden?

- Waarom zou de vertaalster deze naam op deze manier vertaald hebben? Welke aspecten van de oorspronkelijke naam probeerde ze over te nemen? (denk aan zowel betekenis als klank)
- Vind je de Nederlandstalige naam goed bedacht?
- Kan je zelf een alternatieve naam bedenken die ook goed zou passen?

1.3. Ruimte

- Waar speelt het verhaal zich af?
- Wat is de belangrijkste plek in het verhaal? (de Geknakte Tak)
- Waaraan doet de Geknakte Tak denken? (aan een oud appartementsgebouw)
- Wie woont waar in de Geknakte Tak? (zie p.41: bovenaan in de "penthouse" meneer Uil, daaronder de zangvogels, daaronder de familie Eikenblad, dan Manny en Sofie Vingergras en in de kelderflat de familie Waterkers)
- Lijkt je dit een fijne plek om te wonen? Zou jij je hier kunnen thuis voelen? Waarom (niet)?

• Opdracht: de Geknakte Tak bouwen

MATERIAAL

-
- Bouwmateriaal naar keuze: Lego, Duplo, houten blokken, takjes en ander materiaal uit de natuur...
  - Papier of karton
  - Kleurpotloden, stiften...
-

Vraag de juryleden om de Geknakte Tak na te bouwen. Je voorziet daarvoor het materiaal dat jou het meest aanspreekt of waar je het makkelijkst kan aangeraken. De juryleden kunnen ook de personages tekenen, uitknippen en in hun respectievelijke woningen plaatsen.

Eventueel kan je de gesprekken over de personages en de ruimte (zie vragen hierboven) houden terwijl de juryleden aan het bouwen en knutselen zijn, of nadat het bouwwerk af is.

1.4. Illustraties

Laat de juryleden door het boek bladeren en laat hen rustig de illustraties bekijken. In het ideale geval zorg je voor meerdere exemplaren van het boek, en verdeel je de juryleden in kleine groepjes.

→ Kies de illustratie die je het meest aanspreekt. Bekijk ze nog eens goed en vergelijk eventueel met enkele andere illustraties. Waarom koos je net deze?

Breng de juryleden terug in de grote kring, en laat hen hun favoriete illustraties aan elkaar tonen.

→ Hoe zou je de stijl van de illustraties omschrijven? (realistisch, kleurrijk, vloeiend...)

→ Wat valt op aan het kleurgebruik? (er is een afwisseling tussen lichtere en donkerdere illustraties, de illustrator deed dit bewust omwille van de lichte en donkere kanten in het leven van Tess)

→ Werden er vooral lichte of donkere illustraties gekozen?

Kijk naar de illustratie op de cover. Dit is de illustratie van p.2. Bij de Engelstalige uitgave staat er een andere illustratie op de cover (walker.co.uk/Cress-Watercress-9781529507102.aspx).

→ Welke van beide vind je de beste keuze? Waarom?

→ Is er nog een andere illustratie die jij geschikt zou vinden als cover? Welke?

2. VERWERKING

2.1. Dierenverhalen

In het Engelstalig taalgebied zijn verschillende klassiekers bekend waarin dieren (al dan niet konijnen) een hoofdrol spelen. Niet alleen voor peuters en kleuters, maar ook voor oudere lezers. Lezers die het over Tess Waterkers hebben, verwijzen vaak naar deze werken. Leg de boeken die je kan vinden op tafel, of zoek er anders de korte inhoud en een afbeelding van op:

- Waterschapsheuvel / Richard Adams (Boekerij, 2020): oorspronkelijk uit 1972
- De wind in de wilgen / Kenneth Grahame en Ernest H. Shepard (ill.) (Ploegsma, 2020): oorspronkelijk uit 1908, voor het eerst in het Nederlands vertaald in 1930
- Alle verhalen van Beatrix Potter: de oorspronkelijke uitgave / Beatrix Potter (Ploegsma, 2020): Beatrix Potter leefde van 1866 – 1943
- Stuart Little / E.B. White: boek uit 1945 dat in 1947 vertaald werd als “Tom Trikkelbout” en in 2020 als “Stuart Little: avonturen van een kleine, eigenwijze muis”. Er is geen recente Nederlandse vertaling van het boek, maar de verfilming uit 1999 is wel gekend.
- Podkin Eenoor / Kieran Larwood en David Wyatt (ill.) (Gottmer, 2017): geen klassieker, maar wel interessant om er ook bij te nemen

→ Denk je dat er tussen deze boeken één ligt waardoor de auteur van Tess Waterkers zich liet inspireren? Welk?

→ Lees jij graag verhalen met dieren in de hoofdrol? Waarom wel / niet?

→ Zou het moeilijker of gemakkelijker zijn om een verhaal te schrijven met dieren als personages?

Hou met de juryleden de quiz uit bijlage 3.

Na de quiz zou je samen kunnen besluiten dat Gregory Maguire zich met Tess Waterkers wel in een oude traditie van dierenverhalen plaatst, maar dat hij – ondanks het feit dat er veel parallellen met deze klassiekers getrokken worden – geen bewerking van één van deze boeken heeft willen schrijven. Hij liet zich inspireren door een voorval uit zijn eigen leven en door zijn voorliefde voor het sprookjesachtige in de natuur om zo een heel eigen dierenverhaal te schrijven.

2.2. Verlies

Doorheen het hele verhaal blijft het gemis van Tess' papa duidelijk voelbaar. Ook het gemis van haar oude thuis blijft lange tijd aanwezig. Je kan hier met de juryleden over praten door dicht bij het boek te blijven, zonder rechtstreeks naar eigen ervaringen te vragen.

- Vond je dit een overwegend triest, of eerder een optimistisch boek? Hoe komt dat?
- Hoewel papa er niet meer is, is hij toch heel aanwezig in het verhaal. Hoe kan dat? (de familie denkt veel aan hem, praat over hem, Tess blijft hem zoeken, of toch zoeken naar wat er met hem kan gebeurd zijn, ze zorgt ervoor dat Pip hem niet vergeet)
- Was er een moment waarop je dacht dat Tess' vader toch terug zou komen?
- Vind je dat de auteur Tess' vader uiteindelijk had moeten laten terugkomen? Was dat een beter einde geweest, of was het boek dan beter geweest? Waarom (niet)?
- Mama wil op het einde liever in de Geknakte Tak blijven, Tess was liever teruggekeerd naar haar oude huis. Wie geef jij gelijk? Was het beter geweest als ze op het einde teruggegaan waren?

"Pip zei: 'Ik herinner me papa als je me verhalen over hem vertelt.'

'Als ik je verhalen vertel,' zei Tess, 'herinner ik me hem ook.'" (p.213-215)

- Helpen verhalen inderdaad om je iemand te herinneren?

2.3. Recensies

Bekijk met de juryleden enkele fragmenten uit recensies in bijlage 4.

Deze recensenten zijn onverdeeld enthousiast over Tess Waterkers. En dat schrijven ze op in lyrische, voor kinderen wat moeilijker te begrijpen woorden. Je kan in je eigen woorden aan de juryleden vertellen wat erin staat.

Vraag de juryleden om zelf een recensie te schrijven.

Knip de woorden uit het woordenraster op de website van de Leesjury (deleesjury.be/sites/default/files/beoordelingsrasters.pdf) tot kaartjes en leg ze open.

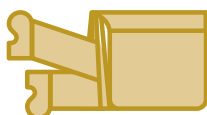
- Kies drie woorden uit waarvan je vindt dat die bij het boek passen.
- Schrijf met behulp van deze woorden een korte recensie. Een twee- tot drietal zinnen is voldoende.

Laat de juryleden hun recensies aan elkaar voorlezen.

- Verschillen de meningen of komen ze overeen?
- Hoe gelijkaardig of verschillend zijn deze recensies van die van de volwassen recensenten?

3. VERDER LEZEN

- Podkin Eenoor / Kieran Larwood en David Wyatt (ill.) (Gottmer, 2017) – met een jong konijn als hoofdpersonage en veel avontuur (boekenzoeker.be/podkin-eenoor)
- Een vriend als geen ander / Oliver Scherz en Barbara Scholz (ill.) (Ploegsma, 2020) – over familie en vriendschap, met bosdieren als hoofdpersonages (boekenzoeker.be/een-vriend-als-geen-ander)
- De wilde robot / Peter Brown (Querido, 2019) – over thuiskomen, met veel dierenpersonages (boekenzoeker.be/de-wilde-robot)

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage 1a

	 <p>Mama</p> <p>Manny Vingergras</p>
	 <p>Pip Waterkers</p> <p>Mener Uil</p>
	 <p>Tess Waterkers</p> <p>Finny Eikenblad</p>

Bijlage 1b

	<p>Fricassee Zondag</p>
	<p>Tunk de Honingbeer</p>
	<p>Monsieur Reynaert</p>
	<p>Sylvia Spruit</p>
	<p>Jakkie</p>

Bijlage 2

Engelstalige versus Nederlandstalige namen in Cress Watercress / Tess Waterkers

Engelstalige naam	Letterlijk	Nederlandstalige naam
Watercress	Waterkers	Waterkers
Cress	Een Engelstalige genderneutrale naam, evenals de naam van een kruid (cf. "watercress")	Tess
Kip	Een Engelstalige jongensnaam	Pip
Rotty	Verkleinwoord van het Engelse "carrot" = wortel	Wotty
Agatha Cabbage	Agatha Kool	Sylvia Spruit
The Broken Arms	De gebroken armen	De Geknakte Tak
Manfred Crabgrass	Crabgrass ("finger-grass") wordt veelal beschouwd als een onkruid. (Hoewel een letterlijke vertaling van "finger-grass" is het Nederlandse "vingergras" een siergras)	Manfred Vingergras
Lolly Oakloaf	Lolly (een Engelse genderneutrale naam) Eikenblad	Polly Eikenblad
Finny (Finian), Jo-Jo, Teddy, Brewster	Finian, Teddy en Brewster zijn Engelstalige jongensnaam. Jo is een genderneutrale naam, Jojo eerder een meisjesnaam.	Finny (Fineas), Joppy, Ted, Briek
The Final Drainpipe	De laatste afvoerpijp	De Eindbuis
Nasty	Vervelend, naar, smerig	Jakkie

Bijlage 3

DE GROTE DIERENVERHALEN-WAAR-OF-NIETWAAR-QUIZ

(of: waar haalde Gregory Maguire zijn inspiratie vandaan?)

1. In de recente, succesvolle trilogie over Podkin Eenoor moet een dapper, jong konijn het opnemen tegen de gewetenloze Goroms, die de burcht van zijn familie hebben verwoest. Samen met zijn oudere zus Paz en zijn peuterbroertje Poek probeert hij de Goroms te verslaan. De auteur van deze boeken, Kieran Larwood, is goed bevriend met Gregory Maguire, de auteur van Tess Waterkers. Al van in hun kindertijd delen ze een liefde voor dieren en natuur.
  - **Niet waar.** *Beide auteurs zijn wel Engelstalig, maar Kieran Larwood is een Brit en Gregory Maguire een Amerikaan.*
2. Vandaag de dag wonen veel mensen niet langer dicht bij de natuur. Ze wonen in verstedelijkte gebieden waar niet veel wilde dieren te zien zijn. Gregory Maguire gelooft dat wilde bosdieren daardoor iets sprookjesachtig hebben gekregen. Hij vindt de dierenwereld met sprekende dieren een minstens even krachtige en magische setting voor een verhaal als de oorspronkelijke sprookjeswereld. Daarom schreef hij Tess Waterkers met dieren in de hoofdrol.
  - **Waar.**
3. Auteur en illustrator Beatrix Potter leefde van 1866 tot 1943. Haar leven lang tekende ze de tuin, het landschap en de dieren in en rond haar vakantiehuis in het Britse Lake District. Zo ontstonden de verhalen over Pieter Konijn, Benjamin Wollepluis, Eekhoorn Hakketak en vele andere dieren. Generaties kinderen groeiden op met de verhalen van Beatrix Potter. Zo ook Gregory Maguire. De verhalen inspireerden hem tot het schrijven van Tess Waterkers.
  - **Niet waar.** *Gregory Maguire leerde de verhalen van Beatrix Potter pas kennen in zijn vroege tienerjaren. Hij beschouwt dat nu als een gat in zijn kindertijd.*
4. In de klassieker “Waterschapsheuvel” van Richard Adams verlaat een groep konijnen hun oude kolonie op zoek naar een nieuwe plek om te wonen. Gregory Maguire is bekend om zijn bewerkingen van klassieke verhalen, hij deed het eerder met onder andere “De Tovenaar van Oz” en “Assepoester”. Tess Waterkers is zijn bewerking van “Waterschapsheuvel”.
  - **Niet waar.** *Het klopt wel dat Gregory Maguire eerder bewerkingen maakte van klassieke verhalen, maar ondanks de gelijkenissen verwijst hij zelf niet naar “Waterschapsheuvel” als zijn inspiratiebron voor “Tess Waterkers”.*
5. Tess Waterkers is geschreven ter nagedachtenis van een gestorven konijn... Zo'n 15 jaar geleden was Gregory Maguire met zijn gezin op bezoek bij een vriend in Genève, Zwitserland. De kinderen van die vriend hadden een konijn in de tuin, en de kinderen van Gregory Maguire keken er zo naar uit om het konijn te aaien en knuffelen dat ze bij aankomst opgewonden uit de auto sprongen en recht op het konijnenhok afstormden. Van pure schrik viel het arme konijn dood neer.
  - **Waar.** *Dit verhaal is echt gebeurd. Gregory Maguire wil met Tess Waterkers het onfortuinlijke konijn de kans geven om verder te leven in een boek.*

(Deze verhalen komen uit een interview met Gregory Maguire dat je hier thechildrensbookreview.com/gregory-maguire-discusses-cress-watercress/ kan nalezen of beluisteren.)

Bijlage 4

Tess Waterkers - Recensies

- “Ook in zijn recente, gloedvol in kleur geïllustreerde kinderboek Tess Waterkers leunt Maguire op de grote verhalen van vroeger. Wie leest over de wederwaardigheden van meisjeskonijn Tess, haar moeder en broertje Pip, ontkomt er niet aan om terug te denken aan Waterschapsheuvel van Richard Adams, Beatrix Potters Pieter Konijn en De wind in de wilgen van Kenneth Grahame. Maar het is een prettig soort vertrouwdheid, waarbinnen Maguire met zijn sterke verbeeldingskracht, eigentijdse, lyrische (en soms ook wel pittige) taalgebruik en gevatte humor moeiteloos overtuigt.”
(Trouw, Bas Maliepaard)
- “Het is een genot om met Tess mee te lezen en zo ook te leven. De vele krachtige, wonderlijke, kleurrijke tekeningen geven het boek vleugjes magie. Tess Waterkers laat zien hoe verhalen je helpen om niet te vergeten.”
(Boekwijzer, Eline Rottier)
- “Tess Waterkers is een talige fabel dat mede wordt opgetild door de vormgeving en de sfeerrijke en nostalgische illustraties van David Litchfield.”
(JaapLeest, Jaap Friso)
- “Tess Waterkers is een bijzonder verhaal waarin veel verschillende gebeurtenissen naar voorkomen. Hoewel het boek soms van hak op de tak springt, is het echter goed te volgen en raak je enorm betrokken bij de karakters en het verhaal zelf. Het is bijzonder om te lezen hoe zoveel karakters en gebeurtenissen een achterliggende gedachte hebben, maar tegelijkertijd wel te begrijpen zijn voor het kinderlijk brein. Daarnaast weergeven de illustraties het verhaal schitterend op papier. Een aanrader voor in iedere boekenkast.”
(Hebban, Xjuf.ilse.leest)
- “In deze antropomorfe vertelling over familie, verdriet en opnieuw beginnen is Maguire’s schrijfplezier bijna tastbaar als hij droogjes op zijn dierenpersonages reflecteert: ‘Ze was een warrig wezen, zelfs voor een kip.’ Lore Aertsen maakte van zijn Amerikaanse humor smeug Nederlands – voor volwassenen is het héérlijk voorlezen.
Tegenover die talige verbeeldingskracht plaatst David Litchfield (van de prentenboekenreeks De beer en de piano) illustraties die je tegemoet stralen; zon en maan schijnen dwars door de tekeningen heen. Schitterend is ook zijn bontgekleurde beer met sjerp van verse klimop en hertengewei op zijn kop. Er is geen twijfel mogelijk, de dierenliteratuur heeft er een aanwinst bij.”
(Het Parool, Joukje Akveld)